

Filosofování - předpoklady „subjekt(iv)ní“

Jakési před-filosofické předpoklady může mít zásadně každý člověk, ale povaha těchto předpokladů nemusí být vždy stejná, tj. může být zcela individuální (tj. takový předpoklad je něčím jako geneticky danou; tj. geneticky předávanou schopností, mohutností, „talentem“), ale může být ve skutečnosti získaná, dokonce nevědomky, nezáměrně získaná – prostě nějak již spjatá se způsobem komunikace s jinými subjekty téhož druhu, tedy již s navázání sociálních a jazykových vztahů. (Rozlišit obojí bývá nejen obtížné, ale často i pochybné či zpochybnitelné.) Chybí-li genetické předpoklady, je náprava nesnadná nebo dokonce vyloučená. Získat předpoklady negenetické lze jen v určitém rozsahu osobního duševního života; některé je třeba získat co nejdříve po narození (otázkou dosud nevyřešenou je, zda není některé z nich zapotřebí získat ještě v průběhu embryonálního údobí, přičemž je třeba brát v úvahu i to, že – podle Portmanna – je lidské embryonální údobí rozděleno na intrauterinní a extrauterinní), u některých však se ukazuje jako důležitá také dosavadní zralost duševní, která souvisí s celkovým vývojem dítěte. Zdá se tedy, že některé podmínky zdatného a úspěšného filosofování je třeba splňovat „včas“, tj. nikoli předčasně a nikoli opožděně, má-li takové podnikání mít základní šanci.

(Písek, 150417-1.)